

Monitor Weidevogelgrasland 2025

Cor Nonhof

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website : delfland.knnv.nl
Bluesky: KNNV Natuurlijk Delfland
Youtube: natuurlijk delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurvereniging (KNNV)

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Opzet van het onderzoek	3
3	Commandeerpolder.....	3
3.1	Overzicht perceel 5	4
3.2	Overzicht perceel 9	5
3.3	Opnamen perceel 5 en 9	6
4	Analyses	8
5	Vergelijking met andere graslanden	8
5.1	Biodiversiteitsindex en aantal soorten	9
5.2	Voedselrijkdom.....	10
6	Discussie/ conclusies	12

Copyright: Natuurlijk Delfland, 2025

Referentie: Cor Nonhof, Monitor Commandeerpolder 2025, Natuurlijk Delfland, 2025

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

1 Inleiding

In 2020 is het weidevogelkerngebied in de Commandeerpolder ingericht voor de weidevogels en een verhoging van de biodiversiteit. Van 2020 tot 2024 zijn daarover verslagen verschenen, waarbij in 2021 en 2023 uitstapjes zijn gemaakt naar voorbeelden van graslanden die ongewijzigd in een ouderwets beheer zijn geweest zonder al te veel bemesting.

Links naar verslagen vanaf 2020:

<https://delfland.knnv.nl/kennisbank/vegetatie-weidevogelkerngebied-commandeerpolder/>.

2 Opzet van het onderzoek

In 2025 is een Excel-rekenblad ontwikkeld dat snel vegetatieopnamen kan verwerken tot informatie over biodiversiteit, basiskwaliteit natuur, voedselrijkdom van de bodem, ecotopen en beheertypen volgens Rijkswaterstaat en Arie Koster.

3 Commandeerpolder

Dit is de zesde keer dat in het weidevogelkerngebied een inventarisatie van de graslanden is gedaan. Er is een trendanalyse gedaan voor verschillende kwaliteiten die de vegetatie ons vertellen. Daarnaast is er een vergelijking gemaakt met andere graslanden.

3.1 Overzicht perceel 5

Perceel 5 – 0 meter

10 meter (haard van grote ratelaar)

Perceel 5 – 20 meter

30 meter

Perceel 5 – 40 meter

50 meter

3.2 Overzicht perceel 9

Perceel 9 – 0 meter

10 meter

Perceel 9 – 20 meter

25 meter

3.3 Opnamen perceel 5 en 9

Locatie 4, 5 en 8 zijn oevers en kennen daardoor meer soorten dan de pure graslanden.

Locatie 3 en 6 zijn ingezaaid.

Locatie 2 en 4 zijn respectievelijk een plasdrasgreppel en een afgeschuinde oever.

Locatie 5 en 8 zijn een steile en een afgeschuinde oever.

Locaties 1 t/m 4 liggen in perceel 5 en 5 t/m 8 in perceel 9.

Tabel nummer	1	2	3	4	5	6	7	8		
Nederlandse naam									CBS_nr	Wetenschappelijke naam
Krulzuring				1	1	+		r	1098	Rumex crispus
Gestreepte witbol	2a	1	2m	2a	3	2a	2a	2b	631	Holcus lanatus
Ruw beemdgras	2a	2m	2m	2m			2a	2b	959	Poa trivialis
Scherpe boterbloem	+				+		r	2a	1040	Ranunculus acris
Veenwortel	1	1	1	1	2a	2a	2b	2a	967	Persicaria amphibia
Veldzuring	+		+	2b	2m	+	1	2a	1093	Rumex acetosa
Grote brandnetel				r				2a	1321	Urtica dioica
Riet								3	933	Phragmites australis
Witte klaver	2b		1	1	1	2b	2b	1	1306	Trifolium repens
Zachte dravik s.s.	1		2m		2m	1	2b	1	161	Bromus hordeaceus s. hordeaceus
Engels raaigras	2a	2m	2m	2m	2a	2a	2a	1	756	Lolium perenne
Grote vossenstaart	1		2m	2m	2m		2a	1	42	Alopecurus pratensis
Slipbladige ooievaarsbek	+				1		+	1	570	Geranium dissectum
Kruipende boterbloem	2b	1	4	2b	1	2b	3	1	1056	Ranunculus repens
Gewone hoornbloem	1		1	+	1	1	1	1	296	Cerastium fontanum s. vulgare

Tabel nummer	1	2	3	4	5	6	7	8		
Nederlandse naam									CBS_nr	Wetenschappelijke naam
Kropaar					2m			1	390	Dactylis glomerata
Hondsdrif					+			1	582	Glechoma hederacea
Smalle weegbree							+		946	Plantago lanceolata
Gewone margriet						r			319	Leucanthemum vulgare
Fioringras						2b			18	Agrostis stolonifera
Pinksterbloem						+			205	Cardamine pratensis
Rietgras	1		2m	2m	2b	1			930	Phalaris arundinacea
Madeliefje	1		1			1			135	Bellis perennis
Kluwenhoornbloem						1			295	Cerastium glomeratum
Gekroesde melkdistel					r				1224	Sonchus asper
Mannagras	2m	3	2m	2m	2m				584	Glyceria fluitans
Moerasvergeet-mij-nietje				+	2a				844	Myosotis scorpioides
Akkerdistel				+	+				331	Cirsium arvense
Harig wilgenroosje				+	+				451	Epilobium hirsutum
Watermunt				+	+				813	Mentha aquatica
Blaartrekkende boterbloem					+				1058	Ranunculus sceleratus
Zwanenbloem					1				171	Butomus umbellatus
Ruige zegge					1				235	Carex hirta
Kleefkruid					1				546	Galium aparine
Liesgras		3		2m					585	Glyceria maxima
Gele lis				+					665	Iris pseudacorus
Gewone waterbies		2b		1					437	Eleocharis palustris
Echte koekoeksbloem				1					772	Lychnis flos-cuculi
Grote egelskop s.s.				1					1533	Sparganium erectum s. erectum
Gewone paardebloemen			r						2430	Taraxacum sectie Ruderalia
Vicia sativa subsp. segetalis			+						5455	Vicia sativa s. segetalis
Grote ratelaar	3		1						1066	Rhinanthus angustifolius
Geknikte vossenstaart		2m							40	Alopecurus geniculatus
Akkervergeet-mij-nietje	+	+							840	Myosotis arvensis
Zilverschoon		1							1006	Potentilla anserina

Codes volgens Braun Blanquet (B, DS); schaal 02 in Turboveg

B	Totale bedekking in proefvlak	Bedekking
r	< 5%	1 exemplaar
+	< 5%	2 – 5 exemplaren
1	< 5%	6 – 50 exemplaren
2m	< 5%	> 50 exemplaren

B	Totale bedekking in proefvlak	Bedekking
2a	5 – 12 %	Willekeurig aantal exemplaren
2b	13 – 25 %	
3	26 – 50 %	
4	51 – 75%	
5	76 – 100%	

4 Analyses

Per kwadrant zijn trendanalyses gemaakt van de:

- biodiversiteitsindex, aantal soorten,
- voedselrijkdom op de punten: kalium, ammonium, nitraat, stikstof totaal, fosfor totaal,
- Basis Kwaliteit Natuur op de punten: grasland / berm, bloemrijk, vermessing, verdroging, intensief beheer, hoevelandschap en veenweidelandschap.

De biodiversiteit kent alleen op PQ5 een positieve trend. Alle andere tijdreeksen voor aantal soorten en biodiversiteitsindex laten geen positieve of negatieve trend zien. Merk op dat er ook vals positieve trends gevonden kunnen worden.

Tabel trend indicatoren voedselrijkdom

	PQ1	PQ2	PQ3	PQ4	PQ5	PQ6	PQ7	PQ8
Kalium		+			+		+	
Ammonium		+						
Nitraat								
N-totaal		+			+			
P-totaal		+			+			

Locatie 2 is een plasdrasgreppel

Locatie 5 is een oever

De betekenis van de soortenlijsten BasisKwaliteitNatuur is niet duidelijk. Er zijn nergens trends waargenomen. De hoogste verzadiging van de waarnemingen ten opzichte van de referentielijst is meestal de indicatie voor Veenweidelandschap met een waarde tussen 10 en 20%. Opmerkelijk is dat de indicatie voor vermessing overal praktisch nul is. De interpretatie van de analyses is op dit moment niet helder.

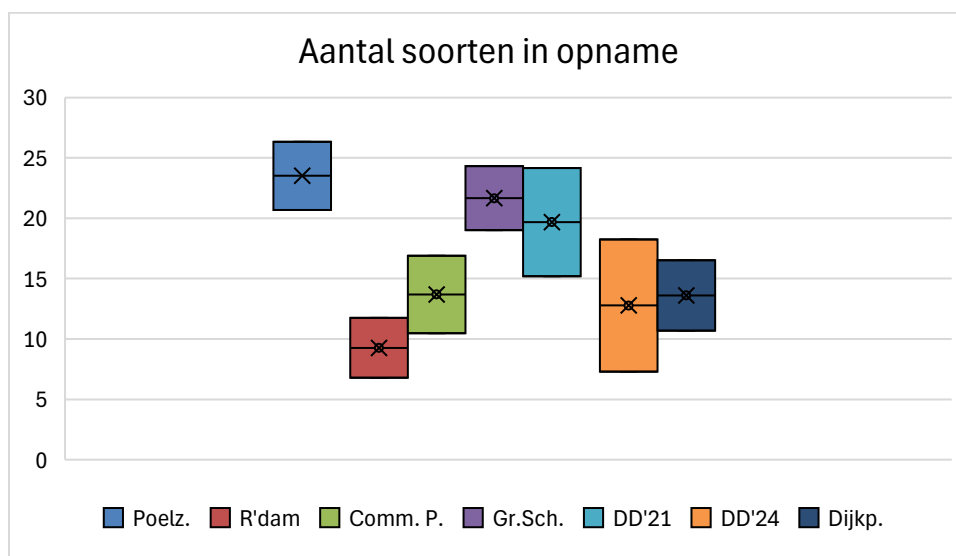
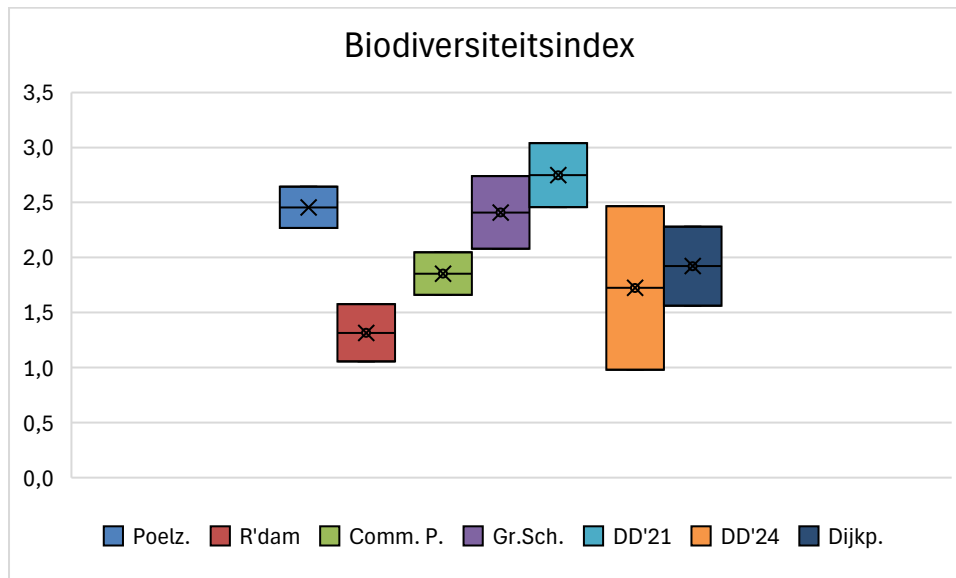
5 Vergelijking met andere graslanden

Door de jaren heen zijn van verschillende typen graslanden opnamen voorhanden. Door de resultaten bij elkaar te zetten krijg je een indruk van de spreiding in waarden van de verschillende kwaliteiten. De onderzochte terreinen zijn:

- Poelzone “dijk” taluds tussen Monster en 's-Gravenzande; 5 PQ's, gemiddeld over 7 jaar
- Rotterdam; begraasde dijken en plantsoenen; 10 PQ's, gemiddeld over ~9 jaar
- Commandeerpolder; 8 PQ's, gemiddeld over ~5 jaar

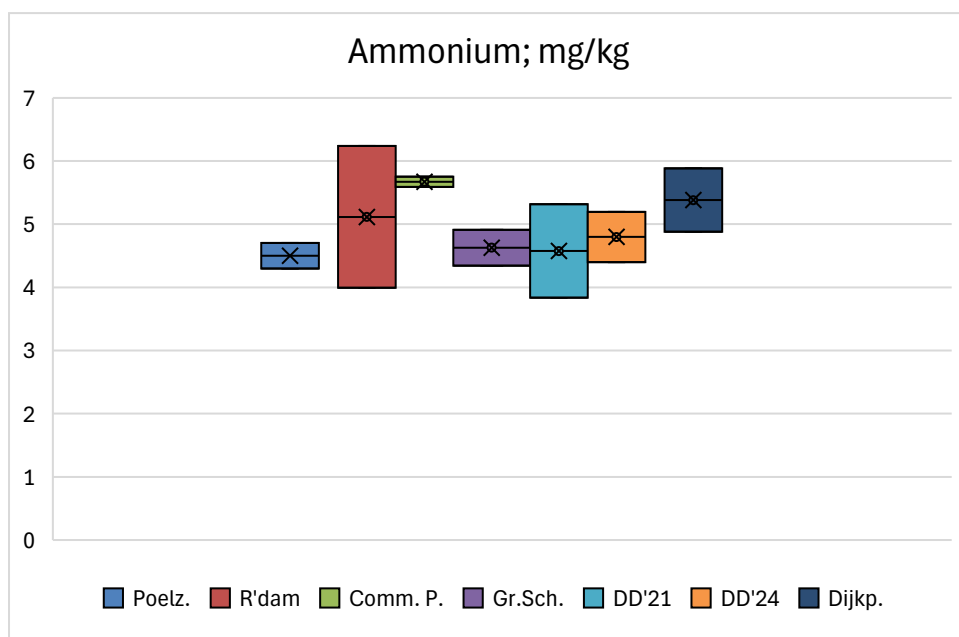
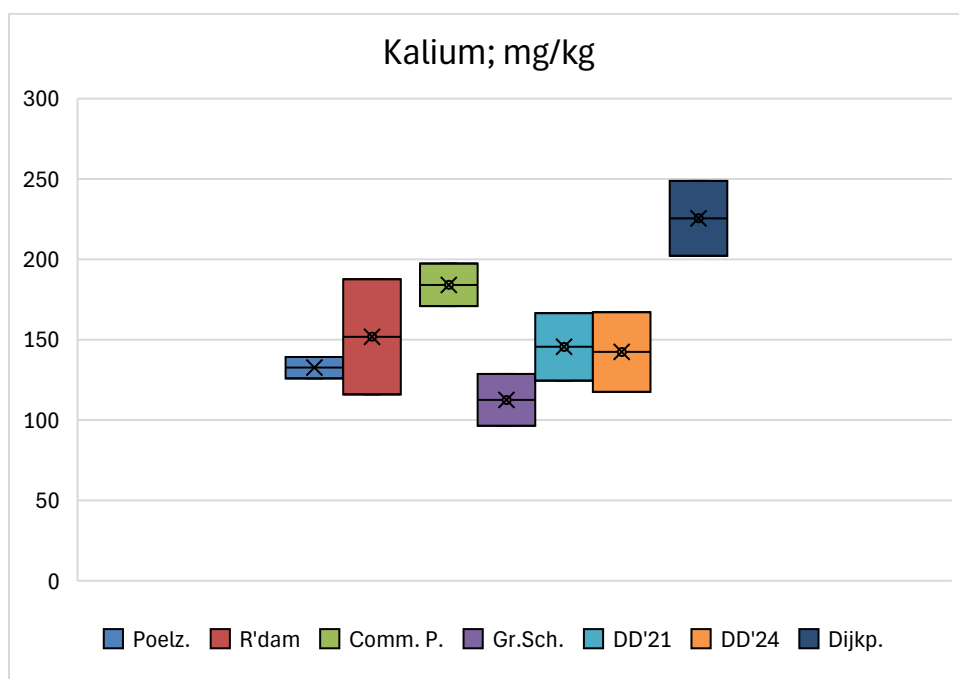
- Groene Schakel bermen tussen Monster en 's-Gravenzande; 4 PQ's, gemiddeld over 4 jaar
- Delflandsedijk in 2021; binnen- en buitentalud en kruin, 32 PQ's
- Delflandsedijk in 2024; binnen- en buitentalud en kruin, 32 PQ's
- Dijkpolder bij Maasland; onbemest weiland; 4 PQ's, gemiddeld over twee jaar

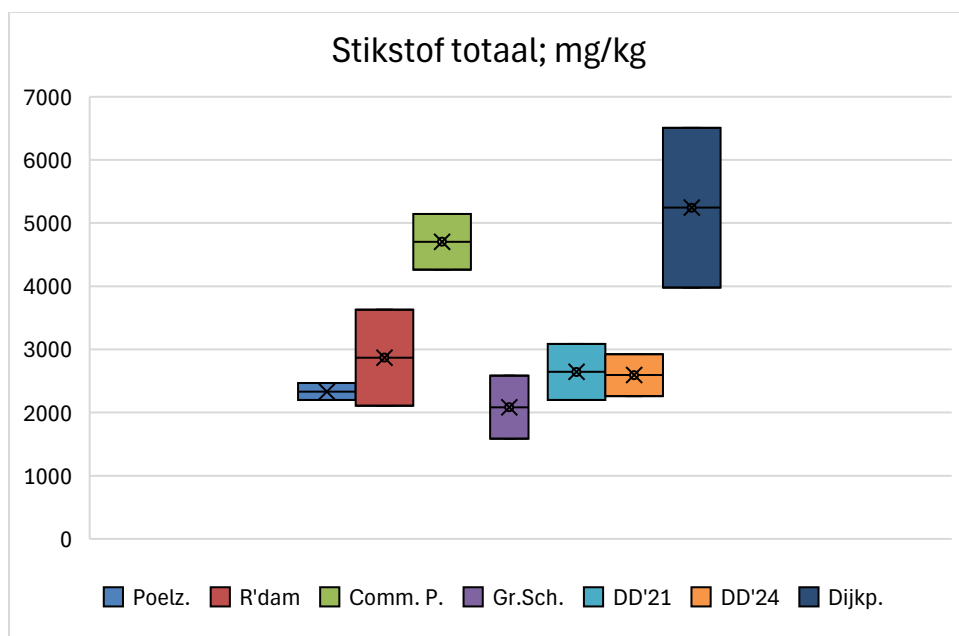
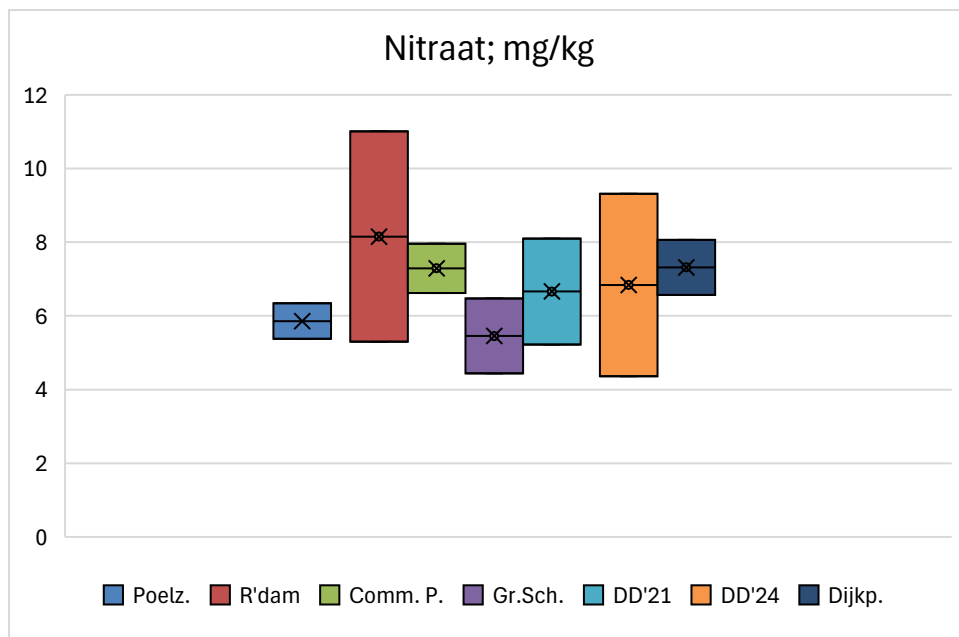
5.1 Biodiversiteitsindex en aantal soorten

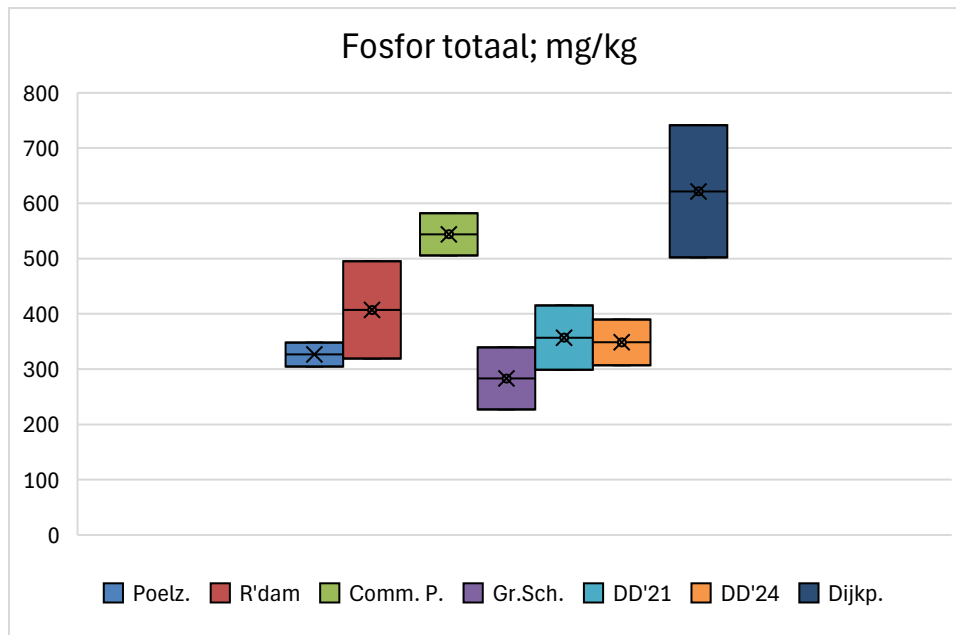

De verschillende inrichtingen van de graslanden, wel of niet ingezaaid of doorgezaaid en verschillend beheer door hooien, hooien met nabeweiding en begrazing geeft dit een mooi overzicht wat er mogelijk is aan soortenaantallen en biodiversiteitsindex. Er is geen poging gedaan om de verschillen te duiden.

5.2 Voedselrijkdom

De dijkpolder is een buitenbeentje. Met name de hoge waarden voor fosfor en stikstof totaal kunnen komen door een goed ontwikkelde A-horizon of venige bodem.

6 Discussie/ conclusies

Een vergelijking tussen de foto's van 2020 en 2025 laat zien dat de vegetatie lager en ijler wordt. Dit is een gevolg van het ontbreken van bemesting.

Van de ingezaaide soorten is de grote ratelaar prominent aanwezig.

Wij sturen je zonder
kluitje het riet in.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk
Delfland

delfland.knnv.nl